

दुहुँ गाउँपालिकाको पाचौँ गाउँसभामा उपाध्यक्ष श्री इश्वरी जोशी ज्यू द्वारा प्रस्तुत

आ.व. २०७६/०७७ को बजेट बक्तव्य:-

आदरणीय यस गाउँ सभाका सभाध्यक्ष ज्यू तथा सदस्य ज्यूहरु,

देशकै सुदूरपश्चिम उत्तरी भागमा रहेको छुट्टै पहिचान बनाउन सफल भएको यो दुहुँ गाउँपालिको आ.व. २०७६/०७७ को पाचौँ गाउँ सभाको वजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउदा मलाई अत्यन्त खुसी एवं गर्व महसुस भएको छ । यस घडीमा सर्वप्रथम म राष्ट्रको लागि प्राणको आहुति गर्ने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहीदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धान्जली व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको माध्यमद्वारा दिगो शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिको आकांक्षा पूरा गर्न नेपालको संविधान बमोजिम तीन वटै तहका सरकारहरु सञ्चालनमा आइसकेका छन् । नेपाली जनताले आफैले निर्माण गरेको संविधानको कार्यान्वयनसँगै स्थानीय सरकारमा महिला, दलित, आदिबासि जनाजाती तथा अल्पसंख्यक लगायतको अर्थपूर्ण उपस्थिति देखिएको छ । यसले समावेशितालाई प्रवर्द्धन गर्दै समाजका हरेक वर्ग, क्षेत्र र समुदायको विकास र समृद्धिमा टेवा पुराउने कुरामा हामी विश्वस्त छौँ ।

विगत लामो समयदेखि जनताका मूर्छित भएका विकास र समृद्धिका सपनाहरु स्थानीय सरकार गठन भएपछि पुनः जागृत भएका छन् । जनप्रतिनिधिप्रति जनताका आशा र आकांक्षा धेरै छन् । हाम्रा समस्याहरु धेरै छन् । स्रोत र साधन न्यून रहेको छ । उपलब्ध स्रोत र साधनबीच समूचित तालमेल मिलाई न्यून स्रोत साधनबाट अधिक समस्या समाधान गर्नु चुनौतीको रुपमा रहेको छ । तथापी चुनौतीलाई अवसरको रुपमा लिई मितव्ययिता अपनाई स्रोत साधनको सदुपयोग गर्न प्रतिबद्ध रहेको कुरा सम्मानित सभालाई विश्वास दिलाउन चाहन्छु ।

बस्तिस्तर बाट योजनाहरुको छनोट भई वडा समितिको कार्यालयबाट प्राथमिकिकरण गरेर गाउँपालिकामा आइसके पछि बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिले प्राथमिकिकरण एवं औचित्यको आधारमा योजनाहरु छनोट गरी कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरी आज हामीले गाउँसभामा प्रस्तुत गरेका छौँ । गत आ व देखिका क्रमागत योजना तथा कार्यक्रमहरु लाई कार्यान्वयन गर्न निरन्तरता दिएका छौ । सहभागितामुलक योजना तर्जुमा प्रक्रिया अवलम्बन गरी गाउँपालिकाको आय, व्यय, योजना, नीति तथा कार्यक्रम एवं बजेट अषाढ १० गते भित्र पेश गरी सक्नु पर्ने भन्ने प्रावधान बमोजिम आजको यस सभामा बजेट तथा कार्यक्रम पेश गरेका छौ । यसमा व्यापक छलफल गरी पारित गरेर आगामी आ व देखि कार्यान्वयनको दिशामा जानेछौ । विभिन्न कार्यविधि र नियमावलीहरु कार्यपालिका वाट स्वीकृत भएका छन् । यस दुहुँ गाउँपालिकाले आगामी आ व का लागि लिएको नीति तथा कार्यक्रम यस भन्दा पूर्व प्रस्तुत भैसकेको छ ।

चालु आ.व. २०७५/०७६ को यथार्थ आय व्ययको अनुमोदन, आगामी आ.व. २०७६/०७७ को बजेट तथा कार्यक्रमको अनुमानित बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम, राजश्व र व्ययको अनुमान स्वीकृत गर्न सभामा पेश गरेको छु ।

प्राप्त अवसरको सदुपयोग र चुनौतिहरुको सामना गर्दै दुहुँ गाउँपालिका क्षेत्रको भोली र भविष्यको विकासको खाकाको रुपमा प्रस्तुत आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को बजेटका उद्देश्यहरु यस प्रकार प्रस्तुत गरेको छु ।

- वडा कार्यालयलाई सेवा प्रवाहको केन्द्रको रूपमा विकसित गर्ने,
- दिगो विकासको अवधारणा अनुरूप विकास पूर्वाधारको निर्माण गर्ने,
- आर्थिक क्षेत्रमा लगानी मार्फत जनताको आय आर्जनमा सुधार गर्ने,
- सामाजिक विकासको माध्यमबाट समग्र विकासको आधार तयार गर्ने,
- स्थानीय जनतामा परिवर्तनको अनुभूति गराउने,

उल्लेखित उद्देश्यहरू हासिल गर्नका लागि यस बजेटका प्राथमिकताहरू देहायबमोजिम निर्धारण गरेको छु:

- स्वच्छ दुहुँ, सुन्दर दुहुँ, समृद्ध दुहुँ को मुल नारा लाई सार्थक तुल्याउने,
- सडक एवं पूर्वाधार सम्बन्धी आयोजना समयमा गुणस्तरीय ढंगले सम्पन्न गर्न जोड,
- कृषि, पशु तथा सहकारीका माध्यमद्वारा उत्पादनमा वृद्धि र आय आर्जनका कार्यक्रममा जोड,
- शिक्षा, स्वास्थ्य खानेपानी, सरसफाइ लगायतका क्षेत्रको विकासमा जोड,
- वडा कार्यालय मर्मत, सुधार तथा व्यवस्थापन सहित सेवा प्रवाहमा नियमितता,
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण,
- बालमैत्री र बातावरणमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धन,
- गाउँपालिकाद्वारा संचालन गरीएको उपाध्यक्ष युवा स्वरोजगार कार्यक्रमको निरन्तरता,
- कला, साहित्य र संस्कृतिको संरक्षण,

अब म दुहुँ गाउँपालिकाको यिनै उद्देश्य तथा प्राथमिकतामा आधारित रही तयार गरिएको आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

सभाध्यक्ष महोदय, स्थानीय सरकारको अवधारण, विकेन्द्रिकरणको मुल मर्म लाई आत्मसाथ गर्दै यो बजेट तथा कार्यक्रम निर्माण गरिएको छ । बजेटको सिमितता एवं आवश्यकताको असिमितता लाई विचार गरी प्राथमिकता प्राप्त योजनाहरूमा बजेट विनियोजन गरिएको छ । गाउँपालिका भित्र थुप्रै समस्या र चुनौति हरु छन । बाढी,पहिरो, भुक्षय, ढल निकास आदि समस्या हरु हामी सामु छन् । गाउँपालिकाको गुर्योजना बनाई कार्य गर्नु जरुरी छ । यसको लागि आवश्यक रकमको व्यवस्था गरिएको छ । आगामी आ व देखि लेखा हिसाव राख्ने SUTRA सफ्टवेयरको प्रयोग गरिने छ । विभिन्न प्रकारका सफ्टवेयरहरू खरिद गरी कागज विहिन प्रणालीको सुरुवात गरिने छ । विभिन्न दातृ संस्थाहरू संग समन्वय गरी कामकाज गर्नका लागि रकम विनियोजन गरेको छु । कार्यालय भवन निर्माणका लागि जग्गा खरिद प्रकृयाको थालनी गरिएको छ । आगामी आ व मा उक्त कार्यको सम्झौता गरी कार्य प्रारम्भ गरिने छ । सो का लागि रकम विनियोजन गरेको छु । पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि हिकिला शिद्धोपी सडको निर्माण कार्यको दुई चरणमा कार्य प्रारम्भ गरिएको छ । थल सिलिडचौरा बहुउद्देशिय झो पु को निर्माण कार्य तिव्रताका साथ भइरहेको छ । आगामी आ व मा उक्त कार्य सम्पन्न गरिने छ । गाउँपालिकाले प्रारम्भ गरेको कक्षा कोठमा शिक्षक विद्यालयमा अभिभावक, स्वच्छ दुहुँ, सुन्दर दुहुँ, समृद्ध दुहुँको मूल नारालाई सार्थक बनाउने अभियान, उपाध्यक्ष युवा स्वरोजगार कार्यक्रम, वडा अध्यक्ष टोल सुधार कार्यक्रम, गाउँपालिका अध्यक्ष सडक योजना कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइएको छ ।

कृषि, सिंचाई, स्वास्थ्य, शिक्षा, सडक, खानेपानी लगायत अन्य क्षेत्रमा अपेक्षा गरे अनुसार रकम विनियोजन गर्न सकिएको छैन । तुलनात्मक रूपमा आन्तरिक आय उठ्न नसक्दा गाउँपालिकाको आर्थिक स्तर माथी उठाउन सकिएको छैन । गाउँवासीका माग र स्रोत साधन को क्षमता वीच सन्तुलन कायम गर्न कठिन भएको छ । वडा समिति वाट प्राथमिकता भई आएका योजनाहरु लाई गाउँपालिकाको क्षमता हेरी समेट्ने प्रयास गरेका छौं ।

सबै करदाता लाई करको दायरामा ल्याउन जरुरी छ । मैले तिरेको कर मेरै गाउँको विकास का लागि नै हो भन्ने भावनाको विकास हुनु जरुरी छ । आगामी आ.व. २०७६/०७७ देखि सम्पती कर लगाउने विषयमा गाउँपालिकाले सोच राखेको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

संसदिय अभ्यास अनुरूप हामीले कार्य संचालन गर्नु पर्ने, निर्णय गर्नु पर्ने भएको हुदा सुरुको अवस्थामा यो प्रक्रिया नौलो नै रह्यो । स्थानिय तहले सरकारको मुल्य र मान्यता अनुरूप काम गर्नु पर्ने भएकोले धेरै जसो जनताका माग पुरा गर्न सकिएको छैन । सर्वाङ्गिण विकासको मुल मर्मलाई ध्यानमा राखी बजेट बाँडफाँड गर्नु परेको छ । हामीले गत वर्ष सम्म अधुरा रहेका योजनाहरुलाई यस वर्ष पनि निरन्तरता दिएका छौं । पूर्वाधार विकासले मात्र विकासको वृहत अवधारणालाई समेट्न सक्दैन । पूर्वाधार विकास सँगै आर्थिक विकास, सामाजिक विकास, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन, संस्थागत सुधार, सुशासन जस्ता विविध क्षेत्रको सन्तुलित विकासले नै समग्र विकासलाई समेट्दछ । तसर्थ यीनै क्षेत्रको विकासको लागि बजेटको व्यवस्था गरीएको छ । आगामी आ व देखि घर नक्सा पासको प्रकृत्यामा सबै जसो घरधनीहरुलाई ल्याइनेछ । नयाँ घर बनाउदा अनिवार्य रूपमा घर नक्सा पास गरी घर निर्माण गर्नु पर्ने व्यवस्था लाई लागु गरिने छ । सडक सौर्य वक्तिको लागि स्थानीय टोल विकास संस्था, उपभोक्ता समिति, सामुदायीक संस्था आदिले माग गरेमा सौका लागि वडाहरु वाट रकम को व्यवस्था को थालनी गरिनेछ । स्वास्थ्य केन्द्रहरुका लागि रकम छुट्याइएको छ । शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, खेलकुद विपद व्यवस्थापन, मर्मत संभारका लागि पनि रकम वाडफाड गरिएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आगामी आ.व. २०७६/०७७ का लागि श्रोतको अनुमान तथा त्यसका माध्यम एवं विनियोजित बजेटका बारेमा प्रकाश पार्न चाहन्छु । आगामी आ.व. २०७६/०७७ को कुल बजेट २८,५५,८९,४७७/- प्रस्ताव गर्न चाहन्छु । उक्त रकम संघिय वित्तिय समानिकरणबाट रु. ८ करोड ५७ लाख, संघिय सशर्त अनुदान बाट रु. १० करोड २४ लाख, संघिय राजश्व बाडफाड बाट रु. ४ करोड ४३ लाख, प्रदेश वित्तिय समानिकरणबाट ६८ लाख २७ हजार, प्रदेश सवारी साधन करबाट रु. १७ लाख ३७ हजार, आन्तरिक आम्दानीबाट रु. १५ लाख ५० हजार, स्थानिय तह क्षमता विकास कार्यक्रमबाट रु. ३ लाख ५ हजार, स्थानीय पूर्वाधार विकास साझेदारी कार्यक्रमबाट ७५ लाख, जेष्ठ नागरिक दीर्घ सेवा सम्मान कार्यक्रमबाट रु. १ करोड ६२ लाख १५ हजार, प्रदेश सरकार सम्पुरक अनुदानबाट रु. १ करोड १३ लाख ६४

हजार, प्रदेश विशेष अनुदान बाट रु. ७५ लाख, संघको रोयल्टीबाट रु. १ लाख ९१ हजार ४७७ प्राप्त हुने प्रस्ताव गरेको छु ।

यसै गरी खर्च तर्फ चालु खर्च रु. १९ करोड २ लाख ९७ हजार र पुजिगत खर्च रु. ९ करोड ५२ लाख ९२ हजार ४७७ खर्च हुने प्रस्ताव गरको छु जुन चालु खर्च ६६.६४ प्रतिशत र पुजिगत खर्च ३३.३६ प्रतिशत देखिन्छ ।

उपरोक्त बमोजिमको रकम मध्येबाट संघ वित्तिय समानिकरण, संघ राजश्व बाडफाड प्रदेश वित्तिय समानिकरण, प्रदेश सवारी कर, आन्तरिक आम्दानी र संघको रोयल्टी बाडफाड गर्दा भौतिक पूर्वाधार तर्फ ५५.७० प्रतिशत, समाजिक विकास तर्फ १५.५७ प्रतिशत, संस्थागत विकास तथा सेवा प्रभाव तर्फ १३.७३ प्रतिशत, आर्थिक विकास तर्फ ६.३५ प्रतिशत, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन तर्फ ८.६५ प्रतिशत रकम विनियोजन गरिएको छ ।

आगामी आ.व. २०७६/०७७ का लागि प्रस्ताव गरिएका योजना तथा कार्यक्रम, राजश्व र व्ययको अनुमान एवं २०७६ जेष्ठ मसान्त सम्मको आम्दानी र खर्च रकमको विवरण अनुसूचीमा उल्लेख गरिएको छ । आर्थिक ऐन र विनियोजन ऐन यसै साथ संलग्न गरेको छु ।

अन्तमा, बजेट, नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा प्रक्रियामा सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण पदाधिकारी, कर्मचारी मित्रहरु, राजनितिक दलका प्रतिनिधिहरु, महिला, दलित, आदिवासी जनजाती, जेष्ठ नागरिक, अशक्त अपांग लगायत सबै गाउँबासीहरु लाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु । यस गाउँपालिकाले थालनी गरेको विकास निर्माण का कार्यहरुमा दुहुँवासी सबैको सकारात्मक सहयोग हुनेछ भन्ने अपेक्षा गर्दै सभाध्यक्ष ज्यूको अनुमतिले आ.व. २०७६/०७७ को यो वजेट तथा कार्यक्रम स्वीकृतीका लागि टेबुल गर्दछु ।

धन्यवाद ।